దయ్యం కనిపించిన రాత్రి

కోట రాధా కృష్ణమూర్తి

'నేను నమ్మను' అన్నాడు శ్రీహరిరావు పేకముక్కలు కలుపుతూ.

'నమ్మి చెడినవారు లేరు శ్రీహరిరావూ' అంటూ ఏదో వైరాగ్య పదం ఎత్తుకొన్నాను

బాగా చీకటి పడింది. మిన్నూ మన్నూ ఏకంచేస్తూ కుంభవర్షం కురుస్తున్నది. కరెంటు ఫెయిలైంది. క్లబ్బులో దీపాలు ఉన్నట్లుండి ఆరిపోయాయి. వాచ్‌మన్ వెంకయ్య రెండు కొవ్వొత్తులు వెలిగించి బల్లమీద పెట్టాడు. కిటికీలోంచి తొంగి చూశాను. ఎడతెరిపిలేకుండా కురుస్తున్న వర్షంవల్ల వీధులన్నీ దాదాపు నిర్మానుష్యంగా ఉన్నాయి. ఉరుములు, మెరుపులతో ఆకాశం దద్దరిల్లిపోతున్నది. శ్మశానంలో నక్కలు కూస్తున్నాయ్. ప్రకృతి తన శక్తులన్నింటినీ వశీకరించుకొని ప్రళయతాండవం చేస్తున్నది. ఫెళ ఫెళ మంటూ ఎక్కడో పిడుగు పడింది.

కిటికీ తలుపులు మూసి శ్రీహరిరావు కెదురుగా కుర్చీలో చతికిలబడ్డాను, నసుక్కుంటూ. వెధవ వాన! రెండు రోజుల్నించీ ప్రాణాలు తోడేస్తున్నది. వీధిలో కాలు బెట్టడాని కాస్కారం లేకుండా. రంగారావూ, సోమయాజులూ సాయంత్రం ఆరింటికే వెళ్ళిపోయారు. ఏవో పన్లున్నవంటూ. అదృష్టవంతులు. ఈపాటికి శుభ్రంగా భోజనాలు పూర్తి చేసుకొని భార్యాబిడ్డలతో కబుర్లు చెప్పుకొంటుంటారు. క్లబ్బులో నేనూ, శ్రీహరి రావు మాత్రమే మిగిలాం, వానను తిట్టుకొంటూ.

ఉరుములు, మెరుపులు:

శ్మశానంలో నక్కల కూతలు, ఎక్కడో ఓ స్త్రీ రోదిస్తున్నట్లు అస్పష్టంగా ధ్వని. వర్షం ఉధృతమౌతోంది.

బల్ల మీద కొవ్వొత్తులు నిశ్చలంగా వెలుగుతున్నాయి. శ్రీహరిరావు సిగరెట్ పీలుస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు, కొవ్వొత్తుల మంటకేసి చూస్తూ. గది తలుపు దగ్గర గోడ ఆనుకొని కూచొని వెంకయ్య ఖంగు ఖంగున దగ్గుతున్నాడు. వర్షం కురుస్తున్న శబ్దం, వెంకయ్య దగ్గు తప్ప మరే అలికిడీ లేదు. కుర్చీలోంచి లేచి కిటికీగుండా రోడ్డుకేసి చూశాను ఏదో రిక్షా వెళ్తున్నట్లు అనిపించి ఏయ్ రిక్షా అంటూ కేకవేశాను. తన్ను కాదన్నట్లు రిక్షావాడు వెళ్ళిపోయాడు. ఏం చేయడానికీ తోచడం లేదు. ఈ వర్షం తగ్గేటు లేదు. కొంప చేరుకొనే మార్గ మెలాగని ఆలోచిస్తూ గుమ్మం దగ్గర నిల్చొన్నాను

'శర్మా' ఎందుకో పిల్చాడు శ్రీహరి రావు. గదిలోకి వెళ్ళి ఓ కుర్చీ లాక్కొని శ్రీహరిరావు పక్కన కూర్చొన్నాను.

శ్రీహరిరావు నవ్వుతున్నాడు. 'ఊ' అన్నాను

ఏం మాట్లాడడానికి తోచక—

'అయితే నన్నా అంటావు, అంతేనా?'

'ఏమిటి?' అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

'అవే ఇందాక నువ్వు చెప్పినవి' అంటూ ఓ విషపు నవ్వు నవ్వాడు శ్రీహరిరావు

'హా వీడి తస్సదియ్యా! వర్షమన్నా వొదలొచ్చు కానీ, ఈ శ్రీహరిరావు వొక

వేదాంతం నన్నేదీ లేట్లు లేదు అని మన స్సులో అనుకొని 'ఉన్నాయనుకొంటాను' అన్నాను కొంచెం వినుగుతో.

నా సమాధానంతో శ్రీహరిరావు తృప్తి పడ్డట్టు లేదు. తల విదిలించాడు.

'అనుకోవడం కాదు, నువ్వు చూశావా?'

'చూపినవాళ్ళు చెబితే విన్నాను' అన్నాను కొంటెగా.

'నో. నో. నువ్వు స్వయంగా చూశావా అని నా ప్రశ్న'

నాకు చిరాకెత్తింది. వీడి నమ్మకాలు వాడివి. నమ్మకం లేనివాణ్ణి నమ్మించటం చాలా కష్టం. పైగా ఏ విషయంలో నైనా వాగ్వాదంలోకి దిగి మాటలు పెంచు కోడం నా తత్వానికే విరుద్ధం. అంచేత 'అబ్బ! పోనిద్దూ' అన్నాను రాజీ ధోరణిలో.

ఆకాశంలో పయోధర ప్రచండ ఘోష. వర్షంతోబాటు వెంకయ్య దగ్గు కూడా ఉద్భవిస్తున్న సూచన.

'శర్మా! నా ప్రశ్నకు సమాధానం లేదు. ఓటమిని ఒప్పుకో' శ్రీహరిరావు కలహానికి కాలు దువ్వుతున్నాడు.

నాకు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కింది. ఇదెక్కడి గోలరా బాబూ అనుకొన్నాను. శ్రీహరిరావు నన్ను జిడ్డులాగా పట్టు కొన్నాడు ఏదో కొంటె సమాధానం చెప్పి బోల్తా కొట్టించాలి, తప్పదు అనుకొని 'చూడు శ్రీహరిరావూ! నిన్ను నమ్మించడం నాతరం కాదు. ఈ వాగ్వాదం తెగేదికాదు. నీ నమ్మకం నీది, నా నమ్మకం నాది. ఇలాటి విషయాల్లో గెలుపు, ఓటములు ప్రసక్తే లేదు. అన్నింటికి తార్కాణాలు చూపించడం చాలా కష్టం. దేవుడి విషయం తీసుకో కొందరు ఉన్నాడంటారు. మరి కొందరు లేడంటారు. ఉన్నట్టా? లేనట్టా? కంటికి కనుపించనంత మాత్రాన లేడనే నిశ్చితాభిప్రాయానికి రాలేము కదా. ఉదాహరణకు గాలిని తీసుకొందాం. గాలి మన కంటికి కనిపించదు గనుక లేదన దలవా?' అన్నాను నచ్చజెప్పే ధోరణిలో.

శ్రీహరిరావు పెద్దగా నవ్వి 'గాలి కంటికి కనుపించదు నిజమే. కానీ స్పర్శవల్ల ఉనికి నిర్ధారణ చెయ్యొచ్చు కదా!' అన్నాడు.

అలా రా దారికి అనుకొని 'అలాగే దయ్యాలను స్వయంగా చూపినవాళ్ళు చాలా నిశ్చయంగా చెబుతున్నారు. ఉన్నాయని నామట్టుకు నేను నమ్ముతాను' అన్నాను శ్రీహరిరావు ముఖంలోకి చూస్తూ.

'నీ నమ్మకం కాదు నాకు కావలసింది. నువ్వు చూశావా అని నా ప్రశ్న' శ్రీహరి రావు బల్ల గుద్దటం మొదలెట్టాడు.

నాలో సహనం నశించింది. ఏది ఏమైనా సరే శ్రీహరిరావును ఢీకొనడానికే నిశ్చ యించుకొని 'చూశాను' అన్నాను చాలా నిశ్చయంగా.

'ఎప్పుడు? ఎక్కడ?' నా మీద ప్రశ్నల వర్షం. బయట కుండపోత వాన.

'పల్లెకాట్లో' చెప్పాను మాటలు తడుముకోకుండా.

'నాకు చూపగలవా ?'

చచ్చాను. ఏమిటి నాకీ బెడద ? ఈ శ్రీహరిరావు దయ్యాన్ని చూపమంటా డేమిటి ? దయ్యాలున్నాయో, లేవో దేవు డెరుగు కానీ ప్రపంచంలో దయ్యాలవంటి మనుష్యులున్నారు. అందుకేమాత్రం సందేహం లేదు. ఒక వంక కడుపులో ఆకలి దహిస్తున్నది. ఇంటి దగ్గర పెళ్ళాం బిడ్డలు ఎదురు చూస్తుంటారు. ఈ సంభాషణ కింతటితో స్వస్తి చెప్పాలనుకొని 'ప్రయ త్నిస్తాను.' అంటూ సమాధానం చెప్పాను

'అలా అంటే కుదరదు, రేపు రాత్రికే ప్రోగ్రాం. నువ్వు నాకు దయ్యాన్ని చూపించినట్లయితే వంద రూపాయల బహుమానం ఇస్తాను. చూపలేకపోతే మరేం పర్వాలేదు. నాకేమి ఇవ్వనక్కర్లేదు'అన్నాడు శ్రీహరిరావు స్పోర్టివ్‌గా.

నాకు ప్రాణం విసుగెత్తి పోతున్నది. మనలో మాట. దయ్యాన్ని నేను చూడ లేదు కానీ ఇంతదూరం వచ్చాక ఇప్పుడు వెనకడుగు వేయటానికి మనసొప్పలేదు. అమీ, తుమీ తేల్చుకోవలసిందే శ్రీహరి రావు పెట్టిన షరతుకు ఒప్పుకొన్నాను.

వర్షం తగ్గుముఖం పట్టింది. సన్నటి తుంపర. ఈదరగాలి శరీరాల్ని వణికిస్తు న్నది. వెంకయ్య గోడకు జేరగిలబడి జోగు తున్నాడు, సన్నగా దగ్గుతూ.

గదికి తాళం వేసుకోమని వెంకయ్యను హెచ్చరించి, శ్రీహరిరావూ నేనూ ఇళ్ళకు బయల్దేరాము, చలికి వణుకుతూ.

* * *

'టార్చిలైట్లు ?'

'రెండు.'

'సిగరెట్లు ?'

'నాలుగు పెట్టెలు.'

'బాణాక్రరలు ?'

'ఎందుకూ?' అని ప్రశ్నించాను.

శ్రీహరిరావు చిన్నగా నవ్వి 'ఆత్మ రక్ష ణకు' అన్నాడు వెక్కిరించే ధోరణిలో.

అవసరంలేదని జవాబిచ్చాను.

'ఎందుకని ?'

'పిచ్చివాడా! ఒక వేళ నిజంగా దయ్యం కనిపించి దాడిచేసే దాన్ని ఎదుర్కొనే ధైర్య సాహసాలు మనకు లేవు. ఆయుధాల వల్ల ప్రయోజనం శూన్యం.' అన్నాను శ్రీహరిరావును బెదరగొడుతూ.

అమావాస్య, ఆదివారం రాత్రి పదకొండు కావస్తోంది. దీపాలు లేవు. రోడ్డు మీద బొత్తిగా జనసంచారం లేదు. సిగరెట్లు ముట్టించి శ్రీహరిరావూ, నేనూ శ్మశానం వేపు నడవడం ప్రారంభించాము, చెరొక టార్చిలైటు చేతబట్టుకొని. బీటు కాని స్టేబు లొకాయన నావేపు అదోరకంగా చూస్తూ సైకిల్‌మీద వెళ్ళిపోయాడు. ఇద్దరం నవ్వుకొన్నాము. క్లబ్బును సమీ పించాము. 'వెంకయ్యను తోడు తీసుకెళ్దాం' అన్నాడు శ్రీహరిరావు. పాపం వెంకయ్య ముసలాడు ఈపాటికి వరండాలో కునుకు తీస్తుంటాడు. ఈ సమయంలో అతగాణ్ణి బాధపెట్టడమెందుకు అనుకొని 'వద్దు' అన్నాను.

సన్నటి తుంపర ప్రారంభమైంది. వీధిలో ఓ కుక్క శ్మశానంకేసి చూస్తూ ఏడుస్తున్నది. క్లబ్బు భవనాన్ని దాటాం. తరువాత చిన్న చిన్న పూరిగుడిసెలు. పొద్దస్తమానం చెమటోడ్చిన పాటకజనం భూమాత హృదయంమీద పడుకొని, నిశా కాంత జోలపాటకు ఆదమరచి నిద్ర పోతున్నారు శ్రీహరిరావు నేనూ మెల్లగా అడుగులేస్తూ దింపుడు కళ్ళాం సమీ పించాం శ్మశానం ఇప్పుడు మాకు స్వాగతం పలుకుతున్నది 'శర్మా! ఆంజనేయదండకం పఠించు' అంటూ శ్రీహరిరావు నన్ను హెచ్చ రించాడు. టార్చివేశాను. బాటంతా ఎగుడు దిగుడుగా వుంది. ఇరువైపులా ఏవేవో పిచ్చిమొక్కలు గాలికి తలలు వూపుతున్నాయి. పరపరమంటూ ఏదో చప్పుడు. జబ్బ పట్టుకొని శ్రీహరిరావును వెనక్కి గుంజాను. బారెడు పొడుగున్న కృష్ణసర్పం మెలికలు

తిరుగుతూ రక్కసపొదలోకి మాయమైంది. టార్చి ఆర్పి నక్షత్రాల గుడ్డివెలుగులో నడకసాగించాం. మానవ కపాలాలు, ఎముకలు కాళ్ళకు తగులుతున్నయ్. చింతచెట్టుమీద గుడ్లగూబ వికృతంగా కూస్తున్నది. కన్ను పొడుచుకొన్నా కనిపించని కటికచీకటి, వాతావరణం భయానకంగా వుంది.

'శ్రీహరిరావూ! జాగ్రత్త' అంటూ హెచ్చరించాను.

'ఊ'

ఏదో పిట్ట సన్నగా ఆర్తనాదం చేస్తూ, వలయాకారంలో పైన చక్కర్లు కొడుతున్నది. మళ్ళీ టార్చి వేశాను. గోరీలు తెల్లగా మెరుస్తూ, మృత్యుదేవత జయపతాకాల లాగున్నవి. ఓ చిన్న గోరీ మీద శ్రీహరిరావూ, నేనూ చతికిలబడి పాలరాతి ఫలకాన్ని పరీక్షించాం.

'రామచంద్ర పట్నాయక్'
జననం 19—10-1905
మరణం 9—5—1937.

పాపం! ఎవరో నిర్భాగ్యుడు, ముప్పైరెండేండ్లకే నూరేండ్లు పూర్తి చేసుకొన్నాడు. బలిజేపల్లి పద్యాలు, జాషువా పద్యాలు చప్పున స్ఫురణకు వచ్చాయి. శ్మశానం ప్రశాంతంగా వుంది. భయంకర నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేస్తున్నది. మా ఇద్దరి హృదయాల్లో మాత్రం విడతెగకుండా అశాంతి.

సిగరెట్టు ముట్టించి వాచీ చూసుకొన్నాను. పన్నెండు కావస్తోంది.

'శర్మా!' అన్నాడు శ్రీహరిరావు.

'ఊ' అంటూ దిగులుగా సమాధానం ఇచ్చాను.

'ఎంతకాలం ఈ శవ జాగరణ?'

శ్రీహరిరావుకు బొత్తిగా ఓర్పులేదు. పట్టుమని పదినిమిషాలు ఓ చోట కూర్చోలేడు. దయ్యాన్ని చూపించమని నా ప్రాణం తోడడు. తీరా రంగంలోకి దిగాక సహనం కోల్పోయి ఊదర బెడుతున్నాడు. ఈ జాతి మనుషులతో వేగడం అంత తేలికైన విషయం కాదు. అంచేత నోరు మెదప

దయ్యం కనిపించిన...

కుండా కూర్చొన్నాను.

ఘల్లుఘల్లుమంటూ ఏదో చప్పుడు.

శ్రీహరిరావూ, నేనూ, చెవులు రిక్కించాము. నా గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నై. టార్చి వేసి నలుమూలల చుట్టూ కలయ చూశాను. ఏమీ కనిపించలేదు. ఎడ్గార్ ఎలెన్‌పోలూ, ఓంపోరావులూ జ్ఞాపకం వస్తున్నారు.

మళ్ళీ అదే చప్పుడు. రెండు నిముషాల తర్వాత గుండెలు బ్రద్దలు చేసే వికటాట్టహాసం. జడలు విరియబోసుకొన్న మర్రిచెట్టు వైపునించి.

శ్రీహరిరావును హెచ్చరించి టార్చిని మర్రిచెట్టు కొమ్మల మీదకు ఫోకస్ చేశాను. ఎంతటి గుండెలు తీసిన బంటులనైనా భయభ్రాంతుల్ని చేసే దృశ్యం. మీరు నమ్మలేరు. కానీ నేను నిజం చెబుతున్నాను.

నల్లటి ఓ ఆకారం. ముఖం వికృతంగా భయంకరంగా ఉంది. కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా ఉన్నాయి. రెండు చేతుల్తో వేపమండలు పట్టుకొని జానెడు పొడుగున నాలుక చాచుకొని కొమ్మమీద నుంచి గభాలున కిందకు దూకి, మా వైపు వస్తున్నది.

పాలక్ కూర-పెరుగు పచ్చడి

కావలసినవి	—కొలతలు(4గురికి)
పెరుగు	—225 గ్రా
పాలక్‌కూర	—100 గ్రా
పచ్చి మిరపకాయలు	— 5 గ్రా
ఉప్పు	— సరిపడినంత
పోపు—లేదా తాళింపు :	
జీలకర్ర	— 1 చెంచా
ఆవాలు	— 1 చెంచా
మెంతులు	— 1 చెంచా
ఎండుమిరపకాయలు	—రెండు లేదామూడు
డాల్డా	— 15 గ్రా

పాలక్‌కూర కడిగి, ఆవిరిపై ఉడికించుకోవాలి చిలికిన పెరుగులో ఆ బచ్చలికూర, తరిగిన పచ్చిమిర్చి, ఉప్పు కలపాలి. పోపుపెట్టాలి.

—కూ. రా.

'శర్మా! పరుగెత్తు' అంటూ శ్రీహరిరావు పరుగు లంకించుకొన్నాడు.

ఆ ఆకారం శ్రీహరిరావు వెంటబడ్డది.

నాకు నోటమాట రావడం లేదు. ఆపాదమస్తకం భయంతో కంపిస్తున్నది. శిలావిగ్రహంలాగా దాదాపు అచేతనంగా నిలబడ్డాను. తర్వాత ఏం జరిగిందీ కొంపకెట్లా చేరుకొన్నదీ నాకు తెలియదు. ఐతే ఏం సందేహం నన్ను పట్టుకొని పీడించడం మొదలెట్టింది. ఆ ఆకారం నిజంగా దయ్యమైతే నన్ను వొదిలి, శ్రీహరిరావు వెంట బడటానికి కారణమేమిటి? ఎంత బుర్ర బద్దలు కొట్టుకొన్నా అర్థం కాలేదు.

మర్నాడు ఉదయానికల్లా నా జేబులో పచ్చకాగితం రెపరెపలాడుతున్నది శ్రీహరిరావును బ్రతిమలాడాను వొద్దంటూ. కానీ అతగాడు వినకుండా ఒట్టు పెట్టాడు. నాకు తప్పలేదు. ఒకందుకు మెచ్చుకోవాలి శ్రీహరిరావును. మనిషి మొండిఘటమైనా మంచి స్పోర్టివ్ ఫెలో.

సాయంత్రం నాల్గింటికి మామూలుగా క్లబ్బు చేరుకొని ఏదో పత్రిక తిరగేస్తున్నాను. శ్రీహరిరావింకా రాలేదు, వాచ్‌మన్ వెంకయ్య వరండాలో తారట్లాడుతున్నాడు సన్నగా దగ్గుతూ.

'వెంకయ్యా! కాఫీ తీసుకురా' అంటూ ఫ్లాస్కూ, చిల్లర డబ్బులూ చేతిలో పెట్టాను.

'శ్రీహరిరావుగారు డబ్బులిచ్చారా బాబూ?'

'ఇచ్చారు' అంటూ ఏదో పరధ్యానంలో ఉండి సమాధానం చెప్పాను. తర్వాత తమాయించుకొని వెంకయ్యను ప్రశ్నించాను నీకెట్లా తెలుసునంటూ.

'నాకంతా తెలుసుబాబూ, నా వాటా యాభై రూపాయలు నాకిప్పించండి' అంటున్నాడు వెంకయ్య. మధ్యలో దగ్గుతెర అడ్డు వచ్చింది. ఖంగు ఖంగున దగ్గటం ప్రారంభించాడు, ఏమిటీ! ఈ డబ్బులో వెంకయ్యకు వాటా ఇవ్వాలా? ఎందుకూ?

నేను ఆలోచించడం మొదలెట్టాను. కథంతా పూర్తిగా అర్థం కావటానికి ఐదు నిముషాల కంటె ఎక్కువ కాలం పట్టలేదు.